

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U001277

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 19-03-2024

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Созанська Оляна-Квітослава Олегівна

2. Olyana-Kvitoslava O. Sozanska

Кваліфікація: д.філософ, 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-2517-9567

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 025

Назва наукової спеціальності: Музичне мистецтво

Галузь / галузі знань: культура і мистецтво

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Музичне мистецтво

Дата захисту: 30-01-2024

Спеціальність за освітою: 025 Музичне мистецтво

Місце роботи здобувача: Львівська національна музична академія імені М.В. Лисенка

Код за ЄДРПОУ: 02214225

Місцезнаходження: Вул.Нижанківського, будинок 5, Львів, 79005, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 35.869.009

Повне найменування юридичної особи: Львівська національна музична академія імені М.В. Лисенка

Код за ЄДРПОУ: 02214225

Місцезнаходження: Вул.Нижанківського, будинок 5, Львів, 79005, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Львівська національна музична академія імені М.В. Лисенка

Код за ЄДРПОУ: 02214225

Місцезнаходження: Вул.Нижанківського, будинок 5, Львів, 79005, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 18.41.45, 18.41.51, 18.41.85.11, 18.41.09.11

Тема дисертації:

1. Композиторська творчість виконавців-бандуристів другої половини XX – початку XXI століття
2. Bandura players' composer creativity of the second half of the 20th – beginning of the 21st century

Реферат:

1. Дисертація присвячена дослідженню феномену композиторської спадщини виконавців-бандуристів у період другої половини XX – початку XXI століття. Праця ґрунтується на визначенні історичних, суспільно-політичних та особистісних обставинах впливу на виникнення та існування композиторського напряму діяльності бандуристів-практиків. Дотепер композиторські надбання виконавців-бандуристів розглядалися лише в контексті опрацювань окремих творчих персоналій, жанрів чи напрямів оригінальної бандурної творчості, однак самостійного дослідження, котре б цілісно охопило означений феномен, не було. Насамперед охарактеризовано основні засади академічної бандурної традиції, що розпочала своє становлення ще на початку минулого століття з подвижницької діяльності Гната Хоткевича, його однодумців і послідовників. Виведення бандури з побутування лише в межах автентичної традиції кобзарів, відкриття класів бандури в закладах професійної музичної освіти різних рівнів, робота над модернізацією моделі інструмента – усе це рівним чином впливало на видозміну історико-суспільних функцій бандурного мистецтва того часу. В аналізі історичного підґрунтя бандурної традиції XX-XXI століть особливу увагу

зосереджено на виникненні явища симулякру бандурного мистецтва. У даному контексті філософське поняття симулякр, яке у 1980-х послідовно обґрунтував французький постмодерніст Жан Бодріяр, розуміємо як підміну глибинного змісту бандурної творчості й виконавства на соціалістичні ідеологічні наративи та активне використання такого перекрученого бандурного мистецтва в пропагандистській діяльності. Описані в дослідженні факти та твердження однозначно стверджують свідоме створення симулякру бандури радянською владною верхівкою, його настійливе використання та, на жаль, безпосередній вплив на бандурне мистецтво сьогодення. Конкретні підтвердження такої політики щодо бандури і бандуристів знаходимо у відкритій українському мистецько-науковому загалу в рамках даного дослідження нецензурованій праці бандуриста, мистецько-громадського діяча та композитора Григорія Китастого «Some Aspects of Ukrainian Music Under the Soviets». Також проаналізовано шлях становлення професійного репертуару для бандури, встановлено, що воно відбувалося в декілька етапів, які природнім чином виникали на межах зміни генерацій бандуристів та внаслідок потужних історичних й суспільно-політичних процесів, що відбувалися в Україні протягом останнього століття. Перший такий етап, звісно ж, пов'язаний із процесом самого зародження академічного напрямку бандури. Він характеризується створенням найбільш сутнісно зв'язаних із ще живою кобзарською традицією творів для вже модернізованого інструмента. Відбувається видання перших друкованих нотних матеріалів. Спершу – у вигляді розділів до навчально-методичних підручників, або етнографічних збірок фольклористів із записаним репертуаром кобзарів, а далі поява перших друкованих нотних видань. Наступний етап виникає під впливом важких репресій всієї української культури загалом та бандурного мистецтва зокрема, дещо пролонгуючи деякі надбаня попереднього етапу, але й творячи в умовах гніту та обмежень тематично й змістовно інший матеріал. Відбувається поява явища перекладу для забезпечення активнішого поповнення бандурної нототеки, панування напрямку фольклоризму в композиторській творчості виконавців-бандуристів, різкий перехід від героїчно-патріотичної, ідейної тематики творчості до використання пісенного фольклору як головного прояву національного спрямування творчості. Умовно третій етап – це період розпаду Союзу та утвердження незалежності України, коли відбувається стрімкий вихід за рамки нав'язаного радянським симулякром мистецтва та, певною мірою, й академізму старого зразка. Подвижники бандури отримують доступ не лише до нових надбань музичної культури світу, але й до вивезених до діаспори сутнісно змістовних напрацювань українських попередників. Активна комунікація та міжнародні співпраці стимулюють переосмислення усієї бандурної творчості. Як результат композиторська творчість виконавців отримує більш авторсько-ідентичне спрямування, відбувається активний пошук нових композиторських технік та стилів, розширення штрихової палітри через більшу увагу до можливостей своїх інструментів. І крайній етап, до якого входимо з початком нового тисячоліття і все ще триває. Він вирізняється не лише найбільшими нововведеннями в розрізі композиторських технік та виконавських штрихів, експериментами з самим інструментом (матеріали для їх виготовлення, вбудовані звукознімачі, електробандура та ін.), а й новими шляхами пропагування бандурної творчості завдяки інтернет-ресурсам.

2. The dissertation is devoted to the study of the phenomenon of the composer's heritage of bandura players in the period of the second half of the 20th - beginning of the 21st century. The work is based on the determination of historical, socio-political and personal circumstances influencing the emergence and existence of the compositional direction of bandurists-practitioners. Until now, the composer assets of bandura players were considered only in the context of studies of individual creative personalities, genres or directions of original bandura creativity, but there was no independent study that would comprehensively cover the specified phenomenon. First of all, the main principles of the academic bandura tradition, which began its formation at the beginning of the last century with the ascetic activity of Hnat Hotkevych, his associates and followers, are characterized. Bringing the bandura out of existence only within the authentic tradition of kobzars, opening bandura classes in professional musical education institutions of various levels, working on the modernization of the instrument's— all this equally affected the change in the historical and social functions of the bandura art of that time. In the analysis of the historical basis of the bandura tradition of the 20th-21st centuries, special attention is focused on the emergence of the simulacrum of bandura art. In this context, the philosophical concept

of simulacrum, which was consistently substantiated by the French postmodernist Jean Baudrillard in the 1980s, is understood as the replacement of the deep content of bandura creativity and performance with socialist ideological narratives and the active use of such twisted bandura art in propaganda activities. The facts and statements described in the study unequivocally confirm the deliberate creation of the bandura simulacrum by the Soviet ruling elite, its persistent use and, unfortunately, a direct impact on today's bandura art. Concrete confirmation of such a policy regarding bandura and bandura players can be found in the uncensored work of a bandura player, artistic and public figure and composer Hryhory Kytasty "Some Aspects of Ukrainian Music Under the Soviets", which is presented for Ukrainian artistic and scientific community within the framework of this thesis. The path of formation of the professional repertoire for bandura was also analyzed, it was established that it took place in several stages, which naturally arose at the boundaries of the change of bandura players' generations and as a result of powerful historical and socio-political processes that took place in Ukraine during the last century. The first such stage is, of course, connected with the process of the emergence of the academic direction of bandura itself. It is characterized by the creation of works, essentially connected with the still living Kobzar tradition, for an already modernized instrument. The first printed musical materials are being published. First, in the form of sections for educational and methodical textbooks, or ethnographic collections of folklorists with a recorded repertoire of kobzars, and then the appearance of the first printed sheet music editions. The next stage arises under the influence of severe repression of the entire Ukrainian culture in general and bandura art in particular, somewhat prolonging some of the assets of the previous stage, but also creating a thematically and meaningfully different material in the conditions of oppression and restrictions. The emergence of the phenomenon of translation to ensure a more active replenishment of the bandura music library, the dominance of folklorism in the compositional work of bandura performers, a sharp transition from the heroicpatriotic, ideological theme of creativity to the use of song folklore as the main manifestation of the national direction of creativity is taking place. Conventionally, the third stage is the period of the collapse of the Union and the establishment of Ukraine's independence, when there is a rapid departure from the framework of art imposed by the Soviet simulacrum and, to some extent, old-style academicism. Bandura ascetics gain access not only to new treasures of the world's musical culture, but also to the essentially meaningful works of Ukrainian predecessors exported to the diaspora. Active communication and international cooperation stimulate the rethinking of all bandura creativity. As a result, the compositional creativity of the performers receives a more author-identical direction, there is an active search for new compositional techniques and styles, expansion of the stroke palette due to greater attention to the capabilities of their instruments. And the last stage, which we enter with the beginning of the new millennium and is still ongoing.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Созанська О.-К. Життєтворчість Анатолія Маціяки як феномен української бандурної традиції. Вісник КНУКіМ. Серія: Мистецтвознавство. Київ, 2022. № 47. С. 94-101.
- Созанська О.-К. Симулякр бандури в історичних реаліях становлення української незалежності. Українська музика: науковий часопис. Львів, Видавничий дім «Гельветика», 2023. № 1 (44). С. 65-72.
- Созанська О.-К. Становлення професійного репертуару в контексті історико-суспільних функцій бандурної творчості. Наукові збірки Львівської національної музичної академії імені М. В. Лисенка.

Наукова (науково-технічна) продукція: комплексний аналіз композиторської творчості виконавців у контексті бандурної традиції другої половини ХХ – початку ХХІ ст.

Соціально-економічна спрямованість: використання матеріалів у лекціях із фаху, українознавства, історії української музики, української народної музичної творчості, бандурного педагогічного репертуару, історії виконавства на народних інструментах, історії 20 народно-інструментального мистецтва, тематичних лекційних циклів, спецкурсів на музичних факультетах вищих навчальних закладів культури й мистецтва, курсах підвищення кваліфікації, а також при підготовці підручників, методичних рекомендацій до репертуарних збірників та іншої навчально-методичної літератури з музичного навчання та виховання, анотацій до аудіозаписів та при веденні концертних програм. аналітичні розділи можуть послужити базою в роботі виконавців над інструментальними композиціями в підготовчий передконцертний період.

Охоронні документи на ОПВ:

Наукові відкриття

У роботі вперше: - ґрунтовно розглянуто композиторський доробок виконавців бандуристів, який складає вагомую частку оригінальної бандурної нототеки; - проаналізовано життєтворчість та основні напрями композиторської творчості Анатолія Маціяки та Тараса Лазуркевича; - встановлено нову дату написання першого концерту для бандури з оркестром; - здійснено музикознавчо-виконавський аналіз ряду творів: Концерту для бандури з оркестром та Сонати для бандури соло Анатолія Маціяки, Концертної фантазії для бандури соло Оксани Герасименко, Фантазії на тему української народної пісні «Жалі мої, жалі» Тараса Лазуркевича та «Сну Роксолани» Володимира Войта; - пов'язано філософське поняття симулякру з історико-політичними подіями ХХ століття та висвітлено їх вплив на становлення бандурного мистецтва протягом століття; - охарактеризовано композиторську творчість бандуристів у камерних, хорових та симфонічних жанрах.

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кияновська Любов Олександрівна
2. Lyubov O. Kyuanovska

Кваліфікація: д. мист., професор, 26.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-2222-1993

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Львівська національна музична академія імені М.В. Лисенка

Код за ЄДРПОУ: 02214225

Місцезнаходження: Вул. Нижанківського, будинок 5, Львів, 79005, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Дугчак Віолетта Григорівна
2. Violetta G. Dutchak

Кваліфікація: д. мист., професор, 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6050-4698

Додаткова інформація: scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=6CHdТKEAAAAJ;
webofscience.com/wos/author/rid/AAU-3339-2020

Повне найменування юридичної особи: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Код за ЄДРПОУ: 02125266

Місцезнаходження: вул. Шевченка, буд. 57, Івано-Франківськ, 76018, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Брояко Надія Богданівна
2. Nadiia B. Broiako

Кваліфікація: к. мист., професор, 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9109-1734

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет культури і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02214159

Місцезнаходження: вул. Євгена Коновальця, буд. 36, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Куриляк Ірина Ігорівна
2. Iryna I. Kuryliak

Кваліфікація: к. мист., доцент, 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5951-8208

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Львівська національна музична академія імені М.В. Лисенка

Код за ЄДРПОУ: 02214225

Місцезнаходження: Вул.Нижанківського, будинок 5, Львів, 79005, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ластовецька-Соланська Зоряна Миколаївна

2. Zoryana M. Lastovetska-Solanska

Кваліфікація: к. мист., доцент, 26.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-6606-9831

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Львівська національна музична академія імені М.В. Лисенка

Код за ЄДРПОУ: 02214225

Місцезнаходження: Вул.Нижанківського, будинок 5, Львів, 79005, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради

Зінків Ірина Ярославівна

Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні

Зінків Ірина Ярославівна

Відповідальний за підготовку
облікових документів

Ластовецька-Соланська Зоряна Миколаївна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності

Юрченко Тетяна Анатоліївна